36793 ـ ۋىتىر نامىزىنى ئادا قىلىشقا سەل قاراشنىڭ ھۆكمى توغىرسىدا

سۇئال

ۋىتىر نامىزىنى تەرك قىلىش توغىرمۇ؟تەرك قىلسا ئۇنىڭغا قانداق جازا كېلىدۇ؟. بۇ ھەقتە چۈشەنچە بىرىشىڭلارنى ئۈمىد قىلىمەن.

تەپسىلى جاۋاپ

بارلىق گۈزەل ماختاشلار ئالەملەرنىڭ پەرۋەردىگارى بولغان ئاللاھقا خاستۇر. پەيغەمبىرىمىز مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامغا، ئۇنىڭ ئائىلە تاۋابىئاتلىرى ۋە ساھابىلىرىغا ئاللاھ تائالانىڭ رەھمەت سالاملىرى بولسۇن.

كۆپچىلىك ئۆلىمالارنىڭ قارىشىدا ۋىتىر نامىزى ئالاھىدە تەكىتلەنگەن سۈننەتتۇر. پىقھى ئۆلىمالارنىڭ بەزىسى ۋىتىر نامىزىنى ۋاجىپ دېگەن.

ۋىتىر نامىزىنىڭ سۈننەت ئىكەنلىكىنى بىلدۈرىدىغان ھەدىسلەردىن: تەلھە ئىبنى ئۇبەيدۇللاھ رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ مۇنداق دەيدۇ: بىر ئادەم پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ قېشىغا كېلىپ مۇنداق دېدى: ئاللاھ تائالانىڭ نامازدىن ماڭا نېمىلەرنى پەرز قىلغانلىقىنى ئېيتىپ بەرسىلە؟دېدى، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: بەش ۋاقىت ناماز، لېكىن ئۇنىڭغا قوشۇپ نەپلە ناماز ئوقۇساڭ بولىدۇ دېدى. مۇسلىمنىڭ رىۋايىتىدە: بىر كېچە-كۈندۈزدە بەش ۋاقىت ناماز دېدى، ھىلىقى كىشى: ئۇنىڭدىن باشقا نامازمۇ ئوقۇيمەنمۇ؟دېگەندە، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: ياق، لېكىن نەپلە نامازلارنى ئوقۇساڭ بولىدۇ دېدى. [بۇخارى رىۋايىتى1891-ھەدىس. مۇسلىم رىۋايىتى11-ھەدىس].

ئىمام نەۋەۋىي رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: "ۋىتىر نامىزى ۋاجىپ ئەمەس".

ئىبنى ھەجەر رەھىمەھۇللاھ پەتھۇلبارىدا مۇنداق دەيدۇ: "ھەدىستە: بىر كېچە-كۈندۈزدە بەش ۋاقىت نامازدىن باشقا ناماز ۋاجىپ بولمايدۇ دېيىلگەن، بۇ ۋىتىر بىلەن بامداتنىڭ ئىككى رەكەت سۈننىتىنى ۋاجىپ دېگەن كىشىلەرنىڭ قارىشىسىدۇر".

شۇنداقتىمۇ ۋىتىر نامىزى ئالاھىدە تەكىتلەنگەن سۈننەت بولۇپ، نۇرغۇن ھەدىسلەردە پەيغەمبەرئەلەيھىسسالام ۋىتىر نامىزى ئوقۇشقا بۇيرىغان.

ئەبۇ سەئىد ئەلخۇدرى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىنغان ھەدىستە، پەيغەمبەرئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن: تاڭ يورۇشتىن ئىلگىرى ۋىتىر نامىزى ئوقۇڭلار. [مۇسلىم رىۋايىتى754-ھەدىس].

ئەلى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنڭ مۇنداق دېگەنلىكى رىۋايەت قىلىنىدۇ، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن: ئى قۇرئان ئەھلى! ۋېتىر نامىزى ئوقۇڭلار، ئاللاھ تائالا يېگانىدۇر، تاقنى ياخشى كۆرىدۇ. [ئەبۇ داۋۇد رىۋايىتى1416-ھەدىس. بۇ ھەدىسنى شەيخ ئەلبانى رەھىمەھۇللاھ ئەبۇ داۋۇدنڭ سەھىھ ھەدىسلەر توپلىمىدا كەلتۈرگەن].

شۇنڭ ئۈچۈن سەپەردە بولسۇن ياكى سەپەر قىلمىغان ۋاقىتلاردا بولسۇن، پەيغەمبەرئەلەيھىسسالام قىلغانغا ئوخشاش ۋېتىر نامىزىنى تولۇق ئادا قىلىش كېرەك. ئىبنى ئۆمەر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنڭ مۇنداق دېگەنلىكى رىۋايەت قىلىنىدۇ: پەيغەمبەرئەلەيھىسسالام سەپەرگە چىققاندا، كېچىلىك نامىزىنى ئۇلۇغى قايسى تەرەپكە يۈزلەنمىسۇن ئۇلاغدا ئولتۇرۇپ ئىشارەت بىلەن ئوقۇيتتى، ۋېتىر نامىزىنىمۇ ئۇلاغدا كېتىۋېتىپ ئوقۇيتتى، پەقەت پەرز نامازلارنى يەرگە چۈشۈپ ئوقۇيتتى. [بۇخارى رىۋايىتى1000-ھەدىس. مۇسلىم رىۋايىتى700-ھەدىس].

ئىبنى قۇدامە رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: "ۋېتىر نامىزى ۋاجىپ ئەمەس، ئىمام مالىك ۋە ئىمام شافىئى رەھىمەھۇللاھلارمۇ شۇنداق دېگەن. ئىمام ئەبۇ ھەنىپە رەھىمەھۇللاھ: ۋېتىر نامىزىنى ۋاجىپ دېگەن. ئىمام ئەھمەد رەھىمەھۇللاھ: ۋېتىر نامىزىنى تەرك قىلغان ئادەم ياخشى ئادەم ئەمەس، ئۇ كىشىنڭ گۇۋاھلىقى قوبۇل قىلىنمايدۇ دېگەن. ۋېتىر نامىزى ئوقۇشقا بۇيرىغانلىق توغرىسىدا ھەدىس بايان قىلىنغانلىقى ئۈچۈن تەكىتلەشنى يۇقىرى چەككە كۆتۈرگەن ۋە ئۇنىڭغا رىغبەتلەندۈرگەن. ["ئەلمۇغنى"1-توم 827-بەت].

دائىمى كومىتېتى ئۆلىمالىرىدىن: "ۋېتىر نامىزى ئوقۇش ۋاجىپمۇ؟ ئۇنى بىر كۈن ئوقۇپ، يەنە بىر كۈن ئوقۇمىغان كىشى جازالىنامدۇ؟ دەپ سورالغاندا، ئۇلار جاۋاپ بېرىپ مۇنداق دەيدۇ: ۋېتىر نامىزى تەكىتلەنگەن سۈننەت، مۆمىن كىشىنڭ ئۇنى تولۇق ئادا قىلىشى تەلەپ قىلىنىدۇ، بىر كۈن ئوقۇپ يەنە بىر ئوقۇماي تەرك قىلغان كىشى جازالانمايدۇ لېكىن ۋېتىر نامىزىنى تولۇق ئوقۇشقا، ۋېتىر نامىزىنى ئوقۇيالماي قالغان كۈنىدە كۈندۈزدە ئۇنىڭغا قېتىپ جۈپ (تۆت رەكەت ياكى ئالتە رەكەت دېگەندەك) نامار ئوقۇش تەۋسىيە قىلىنىدۇ، چۈنكى پەيغەمبەرئەلەيھىسسالاممۇ شۇنداق قىلغان. ئائىشە رەزىيەللاھۇ ئەنھا ھەدىس بايان قىلىپ مۇنداق دەيدۇ: پەيغەمبەرئەلەيھىسسالامنى ئۇيقۇ ياكى كېسەللىك كېچىلىك نامىزىدىن مەشغۇل قىلىپ قويسا، كۈندۈزدە ئون ئىككى رەكەت نامار ئوقۇيتتى. [بۇ ھەدىسنى مۇسلىم رىۋايەت قىلغان].

پەيغەمبەرئەلەيھىسسالام كۆپ ۋاقىتلاردا كېچىدە ئون بىر رەكەت نامار ئوقۇيتتى، ھەر ئىككى رەكەتتە بىر قېتىمدىن سالام بېرەتتى، بىر رەكەت ۋېتىر ئوقۇيتتى، ئۇيقۇ ياكى كېسەللىك كېچىلىك نامىزى ئوقۇشتىن مەشغۇل قىلىپ قويسا، ئائىشە رەزىيەللاھۇ ئەنھا ھەدىستە بايان قىلىنغاندەك كۈندۈزدە ئون ئىككى رەكەت نامار ئوقۇيتتى، مۇشۇنىڭغا ئاساسەن مۆمىن كىشى كېچىدە بەش رەكەتتىن نامار ئوقۇپ ئادەتلەنگەن بولسا، مەلۇم بىر كېچىدە ئۇخلاپ قالغان ياكى بىرەر ئىشقا مەشغۇل بولۇپ كېچىلىك نامازنى ئوقۇيالمىغان بولسا، كۈندۈزدە ھەر ئىككى رەكەتتە سالام بېرىپ ئالتە رەكەت نامار ئوقۇش يولغا قويۇلغان، شۇنىڭدەك ئۇ كىشىنڭ ئادىتى كېچىدە ئۈچ رەكەتتىن نامار ئوقۇش بولسا، كۈندۈزدە ئىككى قېتىم سالام بېرىش بىلەن تۆت رەكەت نامار ئوقۇيدۇ، ئەگەر كېچىدە يەتتە رەكەت نامار ئوقۇپ ئادەتلەنگەن بولسا، كۈندۈزدە سەككىز رەكەت نامار

ئوقۇيدۇ". ["دائمى كومىتېتى پەتىۋاسى"7-توم 172-بەت].